Jubileumsberetning for

Nannestad Sauealslag 50 år

1954 - 2004

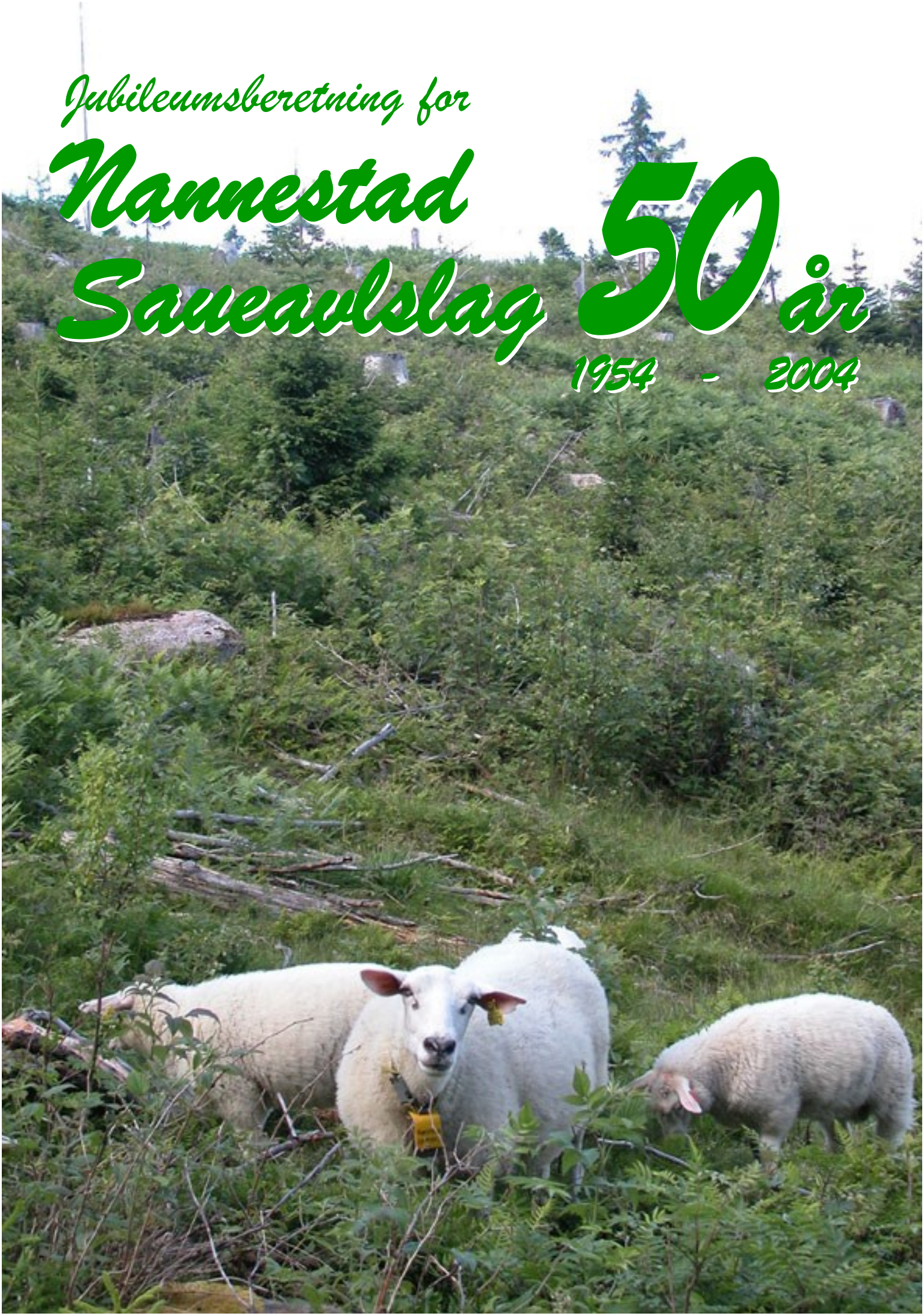

Forord:

Det har vært interessant, og ikke minst moro, å gå igjennom protokollene og andre papirer som er samlet gjennom 50 år. Det har ikke alltid vært like enkelt å forstå håndskriften, men stort sett har dette gått bra. Vi håper at vi har tydet og tolket protokollene slik at opplysningene vi her bringer er riktige.

Det har vært benyttet flere skrivemåter, ikke minst på navn. Redaksjonen har i det som gjengis i denne beretningen i de fleste tilfeller skrevet direkte av.
I protokollen fra stiftelsesmøtet er blant annet lagtes navn Nannestad Saueavlslag. Senere blir det kalt Nannestad Saualslag og Sauavlslag.
Nannestad Saueavlslag bør vel for ettertiden være det offisielle.

Vi har satt sammen et utvalg av noen av hendelsene opp igjennom åra, og har forhåpentligvis fått med det viktigste som har skjedd. En ting man kan fastslå er at det har vært stor aktivitet på mange områder. Engasjementet blant medlemmer og styre har tydeligvis vært stort.

Det vi ser etter å lest det aller meste i protokollene, er at mange av utfordringene våre «forfedre» hadde sliter vi også med i dag. Eksempler på dette er blant annet gjerdehold og løshunder.
Likeså stilles det flere steder spørsmål om økonomien i saueholdet er på lik linje med andre driftsformer og yrkesgrupper, problemstillinger vi også kjenner igjen i dag.

I protokollene er det også en sak som dukker opp mange ganger. Det er sperregjerdet som ble satt opp langs Åsvegen i løpet av 70-åra. På dette området gjorde styrene og medlemmene gjennom mange år en enorm jobb. Ut fra referatene startet dette arbeidet i 1966, og ble erklært fullført i 1981. Det er lagt ned et utrolig arbeid, både administrativt og ikke minst oppsetting av gjerdet. Nytten dette arbeidet har gitt, og fremdeles gir, er ikke målbart i penger.

Vi må takke våre forgjengere for det engasjement som er vist, og iveren etter å finne løsninger på mange områder. Dette er et arbeid som er meget viktig, og også vår plikt, å føre videre.

For Nannestad Saueavlslag,
november 2004,

Asbjørn Fjeldberg og Magnar Haraldsen

Ei framtid for sauen

For noen år siden ble det laget en landbruksplan i Nannestad. Mange fryktet da at bonden ville ta seg arbeid utenfor gården og at nyttig arbeidskraft ville gå tapt. Prisen på våre landbruksprodukter har vist en negativ utvikling de siste årene, samtidig med at utgiftene har økt. Det viser seg derfor at nettopp arbeidsmarkedet utenfor tradisjonelt landbruk gir oss en unik mulighet til å opprettholde livskraftige gårdsbruk i vår region.

Utviklingen av et «robust» sauebruk kan vi selvfølgelig være med på å påvirke selv, men mange forhold ligger likevel utenfor vår myndighet. Stadig blir våre rammebetingelser endret. Jeg vil i farten nevne utbygging, gjerdeproblematikk, rovdyr, endringer i tilskuddsordningen og nye lover og forskrifter. Gjennom høringer, skriv og møter har vi forsøkt å påvirke utviklingen. Jeg er stolt over det arbeid våre medlemmer har nedlagt for at vi skal lykkes.

Hva så med framtida? Kvaliteten på det vi produserer blir stadig bedre. Samtidig blir flere redd for «gjengroing» av kulturlandskapet. Forslag til endringer i tilskuddsordningen for dyr på beite er faktisk meget positivt. Angående utbygging og gjerdeproblematikk føler jeg at vi har fått til gode løsninger, selv om jeg er helt sikker på at dette problemet vil forfølge oss for all framtid. At vi etter pågående WHO-forhandlinger også er lovet å beholde dyretilskuddet gir oss som driver med husdyr et fortrinn. Selv rovdyrpolitikken har ikke medført at jeg har mistet troen på sauebruk i vårt område. Fornuften vil sannsynligvis seire til slutt, og jeg vet at vi har dyktige alliansepartnere.

Vår medlemsmasse har i alle år variert. I jubileumsåret har vi 34 medlemmer, herav 3 æresmedlemmer. Gjennomgang av gamle protokoller har gitt oss en fin mulighet til å dele noe av det arbeid som er utført, med dagens medlemmer. I den forbindelse rettes en spesiell takk til Magnar Haraldsen og Asbjørn Fjeldberg som har samlet stoffet i en jubileumsberetning.

Bjørn Røtterud
leder

Samarbeid om utmarksressursene

Utmarka er utvilsomt en viktig ressurs for sauenæringa. Ordningen med organisert beitebruk ble i Akershus etablert i 1970 gjennom et samarbeid med Landbruksdepartementet og Norsk sau- og geitalslag. Målsettinga var å legge til rette for en mer rasjonell utnytting av utmarksbeitene og å redusere tap av dyr på beite til et minimum. Dermed ble det et samarbeid om tilsyn, sanking, samlebinger, sankefeller med mer. Ordningen førte med seg et todelt tilskudd, én del for hjemsanka dyr og én del for investeringer i beitefelt. Nannestad Saueavlslag var tidlig ute med å tenke lignende tanker og så nytten av fellessanking og sperregjerdet før ordningen ble etablert. I denne jubileumsberetningen kan vi ane hvilket betydelig arbeid som er gjennomført. Dette står det stor respekt av og er faktisk grunnlaget for at vi kan bruke utmarka slik vi gjør i dag. Nå er det opp til oss å forvalte dette videre og å være like framsynte i forhold til kommende utfordringer som våre forgjengere.

Vel er mange av problemene de samme, men det har også kommet nye til. Den viktigste av de nye utfordringene er kanskje å synliggjøre beiteretten vår. Det er mange aktører som vil inn i utmarka og ikke alle er forenlige med beitedyr. Vi må skape forståelse for at beitedyra faktisk forhindrer gjengroing, også i utmarka. Vi må kunne dokumentere at vi som dyreeiere er seriøse og tar tilsyn og sanking på alvor. Her må vi være bevisste og handlekraftige før det er for seint. Kanskje bør vi søke samarbeid med andre grupperinger med sammenfallende interesser for å stå sterkere. Leser vi jubileumsberetningen, ser vi at dette ikke er nye tanker.

Arne Ruud
sankelagsleder

Styret for 1955,
valgt på stiftelsesmøtet 9. november 1954:
Formann: Ole Fjeldberg
Styremedlemmer:
Trygve Simonsen
Magnus Økern
Helge Hoff
Hans Hoff

Styret 1956:
Formann: Ole Fjeldberg
Styremedlemmer:
Hans Hoff
Trygve Simonsen
Gunnar Vollaug
Helge Hoff

Styret 1957:
Formann: Ole Fjeldberg
Styremedlemmer:
Gunnar Vollaug
Paust Løchen
Trygve Simonsen
Kristian Hoff

Styret 1958:
Formann: Ole Fjeldberg
Styremedlemmer:
Hans Hoff
Paust Løchen
Trygve Simonsen
Gunnar Vollaug

Styret 1959:
Formann: Ole Fjeldberg
Styremedlemmer:
Hans Aasland
Paust Løchen
Trygve Simonsen
Lilla Laache

Styret 1960:
Formann: Hans Aasland
Styremedlemmer:
Olaf Røtterud
Ole Fjeldberg
Trygve Simonsen
Paust Løchen

Styret 1961:
Formann: Olaf Rønning
Styremedlemmer:
Olaf Røtterud
Ole Fjeldberg
Kristian Hoff
Magnus Økern

Styret 1962:
Formann: Olaf Rønning
Styremedlemmer:
Olaf Røtterud
Ole Fjeldberg
Kristian Hoff
Magnus Økern

Styret 1963:
Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Ole Fjeldberg
Magnus Økern
Odd Eik
Ole Toftner

Styret 1964:
Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Arne Werner
F. Loyt Johnsen
Odd Eik
Magnus Økern

Protokoll fra stiftelsesmøtet 9. november 1954:

«På møtet hos Magnus Økern den 9-11-1954 blev det besluttet og danne Nannestad Saueavlslag. Ideen blev fremlagt av Hans Hoff, og interessen blev stor for tiltaket. Det blev avholdt å følge lover som Norsk sau– og geitalslag har utarbeidet. Laget blev stiftet av 6 interesserte medlemmer, og det er adgang til å bli medlemmer av laget fra hele Nannestad herred. Om laget kan bruke Nannestad Saueavlslag som navn, vil av Ole Fjellberg bli undersøkt hos lensmannen, eller eventuelt søke herredstyret.
Valgets utfall blev:
Formann: Ole Fjellberg, enstemmig.
Sekretær: Trygve Simonsen, enstemmig.
Kasserer: Magnus Økern, enstemmig.
Styremedlemmer: Helge Hoff, enstemmig, Hans Hoff, enstemmig.

Varamann: Kristian Hoff
Revisor: Kristian Hoff

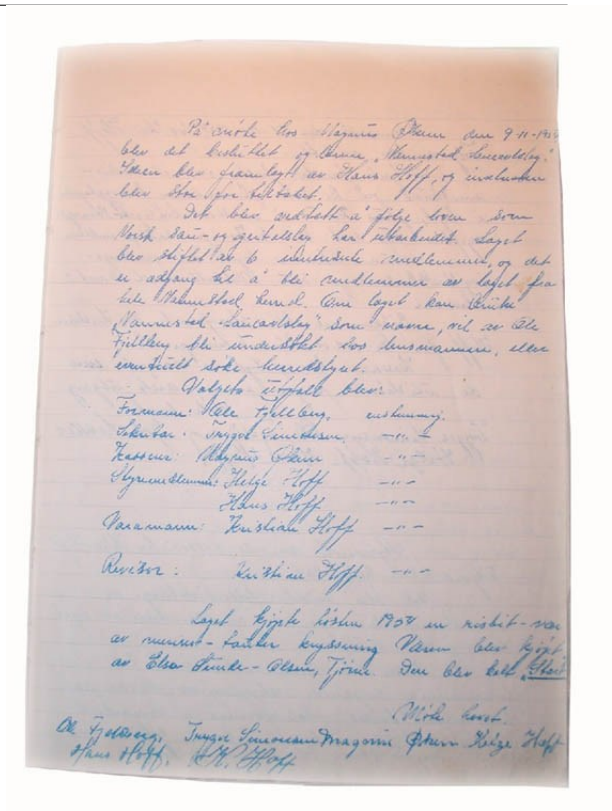

Laget kjøpte høsten 1954 en risbit-vær av meriono-tauter kryssning. Væren blev kjøpt av Elsa Sunde-Olsen, Tjøme. Den blev kalt Start».

Allerede 14. desember samme år ble det første medlemsmøtet avholdt. Møtet førte til følgende vedtak:

«Styret framla forslag om et andelsinnskudd på kr. 25,00 pr. medlem for opptagelse i laget, pluss kr. 5,00 i medlemskontigent.
Parringsavgiften blev satt til kr. 7,00 pr. sau for medlemmer. Sauer utenom laget vil parringsavgiften bli kr. 20,00 pr. sau. Vedtatt med 6 mot 2 stemmer.
Bukken vil bli stasjonert hos Kristian Hoff for kr. 100,00 - hundrekroner pr. år. Kassereren blev pålagt å samle inn de utestående penger innen årets utgang. Møtet hevet. Undertegnet av: Trygve Simonsen, Ole Fjeldberg, Johs. Liaker, Helge Hoff og Hans Hoff».

Avlstjenesten kom i gang, og høsten 1954 ble følgende vedtak gjort av styret:
«Følgende bokker står til avsltjeneste for høsten 1957. Medlemmene bes vennligst føre opp antall søyer til de forskjellige værer som de ønsker å benytte. Fylkes væren Pelle Slogum stasjoneres hos Løchen, Vollaug. Springpenger kr. 10,00
Lagsværen Kjell stasjoneres hos Simonsen, Økern. Springpenger kr. 5,00 for medlemmer, kr. 10,00 for ikke medlemmer. Merionoværen Åsa Tor stasjoneres hos Ole Fjeldberg. Springpenger kr. 5,00 for medlemmer, kr. 10,00 for ikke medlemmer.
De som ønsker det kan få stasjonere sine søyer hos værholderen i bedekningsperioden, mot en godtgjørelse kr. 1,00 pr. døgn..

Sosialt samvær

I flere av styrereferatene står det at «….damene tar med seg kaker….» til forskjellige arrangement.
Man så tydeligvis viktigheten av å samles og ha det hyggelig. På årsmøtet 22. oktober 1958 ble for første gang en egen festkomité valgt, selv om nok damene hadde fungert som dette tidligere. Det ble da også bare damer som ble valgt til festkomité. Sara Økern, Margit Fjeldberg, Sigrid Økern og Karen Liaker fikk ansvaret.
På årsmøtet 19. november 1960 dukket «likestillingssyndromet» opp, og som eget punkt under valget ble en mannlig representant valgt inn i festkomiteen. Første «hana i kørja» ble Kjell Fjeldberg. Øvrige medlemmer dette året var Gudrun Vollaug, Else Økern, Sigrid Økern og Signe Hoff.

Ole Fjeldberg (t.v.) sammen med Magnus Økern (midten) og Hans Hoff under en utstilling en gang på 60-tallet.

Jakt– og beitenemnda

Den 3. juni 1964 ble det avholdt et møte mellom de tre jeger– og fiskerforeningene i bygda og Nannestad Saueavlslag i Nannestad Sparebanks lokaler. Deltakere på møtet var blant andre Knut Rom, generalsekretær for Norges jeger– og fiskerforbund, og F. Loyt Johnsen, generalsekretær for Norsk sau – og geitalslag. Målet med møtet var å kartlegge jakt- og beiteinteresser, og for å fremme samarbeid om saker av felles interesse.
Det ble blant annet enighet om å samarbeide om lover og vedtekter som gjelder hundehold, og at alle hunder i kommunen skulle registreres og betales skatt for. Det ble også bestemt at Nannestad Saueavlslag skulle lovfeste fellessanking, og at jeger– og fiskerforeningene i Nannestad skulle hjelpe til med sankinga ved å be sine medlemmer om å delta.
Møtedeltakerne ble også enige om å nedsette ei fellesnemnd for å fremme samarbeidstiltak. Nemnda skulle bestå av to medlemmer fra: Nannestad grunneierlag, Bjerke, Nannestad og Holter jeger og fiskerforeninger og Nannestad Saueavlslag.

På et møte 22. juni 1964 ble nemnda etablert, og den fikk navnet Jakt– og beitenemnda med følgende medlemmer:
Nannestad grunneierlag: Tore Harstad og Johannes Eskerud.
Holter JFF: Kåre Laaveg og Per Ramsli.
Nannestad JFF: Ole Kopperud og J. Melby.
Bjerke JFF: Kolbjørn Nordby og Ragnar Fjeldberg.
Nannestad Saueavlslag: Odd Eik, Magnus Økern, Olaf Røtterud og F. Loyt Johnsen.

På et styremøte hos Olaf Røtterud den 21. august 1964 ble den første sankebasen for Nannestad Saueavlslag valgt. Dette ble Ole Fjeldberg.

Gjeterhund

Medlemmer i laget var allerede på 60-tallet interesserte i å benytte gjeterhunder, og styret vedtok den 29. januar 1965 å søke Norsk sau– og geitalslag om å få til et kurs i dressur av gjeterhunder.

Styret 1965:
Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Gulbrand Kringler
Thor Bjerkeg
Arne Werner
F. Loyt Johnsen

Styret 1966:
Formann: Magnus Økern
Styremedlemmer:
F. Loyt Johnsen
Hilmar Slettmo
Gulbrand Kringler
Thor Bjerkeg

Styret 1967:
Formann: Kristian Westbye
Styremedlemmer:
Erik Bratlien
Gulbrand Kringler
Hilmar Slettmo
F. Loyt Johnsen

Styret 1968:
Formann: Erik Bratlien
Styremedlemmer:
Kristian Westbye
Asbjørn Fjeldberg
Hilmar Slettmo
Gulbrand Kringler

Styret 1969:
Formann: Hans Karlsen
Styremedlemmer:
Kristian Westbye
Asbjørn Fjeldberg
Odd Ommundsen
Knut R. Hanssen

Styret 1970:
Formann: Knut R. Hanssen
Styremedlemmer:
Ole Fjeldberg
Odd Eik
Odd Ommundsen
Ole Burås

Styret 1971:
Formann: Knut R. Hanssen
Odd Ommundsen
Odd Eik
Ole Fjeldberg
Ole Burås

Styret 1972:
Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Odd Eik
Odd Ommundsen
Knut R. Hanssen
Ole Fjeldberg

Styret 1973:
Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Odd Eik
Odd Ommundsen
Knut R. Hanssen
Ole Fjeldberg

Styret 1974:
Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Knut R. Hanssen
Ole Fjeldberg
Odd Eik
Odd Ommundsen

Medlemstallet

Da - som nå - var det frafall i medlemsmassen. Det ble i 1965 konstatert at det var 33 betalende medlemmer, noe som var 7 færre enn året før. Følgende vedtak ble derfor gjort på styremøtet hos Arne Werner 19. august 1965:
«Olaf Røtterud forsøker å få følgende med som medlemmer: Hans Sandberg, Aksel Jahr, Erik Bratteli. Werner prøver: Ole Laumb, Gunnar Vollaug, Kristoffer Ås, Magnus Engelstad og Harald Oppegård», (samt ett navn som ikke lar seg tyde). På det samme møtet ble det også satt fokus på lagets økonomi.
Sak 23: *«Festkomiteen har tatt opp arbeid for å få satt i gang med en tilstelning med tanke på å skaffe laget inntekter. Styret mener det uansett hva festkomiteen setter i gang, bør arrangeres en utlodning med trekning før jul..*
Vedtak: Festkomiteen skal kontaktes for å få den til å bistå med salg av lodder. Styret ordner med gevinster og ordner med å få utlodningen i lovlige former. Som gevinster foreslås bl.a. et bilde av Bjarne Røtterud, 5-10 lam, 6 pelsskinn og hjemmevevede filleryer. Formannen og sekretæren ordner med gevinstene».

Det foretas årlig vedlikehold av gjerdet, men det er flere steder nå behov for å skifte ut hele strekninger. Fra venstre: Marianne Aas, Bjørn Røtterud, Arne Ruud og Marthe Haraldsen reparerer gjerdet ved ferista på Nannestad Almennings veg til Sjonken i 2003.

Beite– og gjerdespørsmålet

Allerede i 1966 hadde medlemmene opplevd konflikter i forhold til gjerder og dyr på utmarksbeite, og ble tatt opp som egen sak på styremøtet hos Gulbrand Kringler 11. januar 1966.
«Styret mener spørsmål om gjerdehold mot utmarkene kommer til å bli stadig mer aktuelt, og det kan komme til å oppstå vanskeligheter for saueholderne med å bruke utmarksbeitene. Det skulle være nærliggende for laget å samarbeide med Beiterådet om saker som dette. Vedtak: Brev sendes til Beiterådet og ber om å få et sammøte for å drøfte spørsmål om gjerdeplikt og utnyttelsen av utmarksbeitene. Vi håper Beiterådet vil kalle inn til et slikt møte snarest mulig».

Styret var utrolig framsynt på dette området, og visste ikke hvor rett de fikk da de så for seg et økende problem i forhold til gjerder og beitedyr i utmarka.

Sperregjerde

Dette var trolig starten på et stort og viktig arbeid, slik vi ser det i dag kanskje noe av det aller viktigste, som laget gjennomførte. I løpet av 70-åra greide lagets medlemmer å sette opp et sammenhengende sperregjerde langs Åsvegen, fra Gjerdrum i sør til Steinsgård i nord.
Dette gjerdet har hatt utrolig mye å si for lagets medlemmer etter dette.

Den 10. mai 1966 var det et møte med Beiterådet i kommunehuset, hvor gjerdeproblematikken ble diskutert. Frammøtte var de tre medlemmene fra Beiterådet, Alf O. Røtterud (formann), Olai Røtnesholte og Lorang Rovold, samt styret for Nannestad Saueavlslag, Magnus Økern, Gulbrand Kringler, Hilmar Slettmo, Thor Bjerkeg og F. Loyt Johnsen.

Inger Marie Karlsen med merino-søya Bothild som gikk til topps under en utstilling på Kløfta i 1962.

F. Loyt Johnsen tok opp spørsmålet om å få ordnet med gjerder og ferister slik at beitedyra ikke kommer inn på offentlig veg. Han mente det kanskje var mest aktuelt å få undersøkt hvordan det forholder seg med gjerdeholdet langs Åsvegen, og hva som eventuelt må gjerdes for å kunne holde beitedyra borte fra vegen.

Møtet endte opp med følgende vedtak: *«Beiterådet vil fremme følgende forslag til Formannskapet: Beiterådet vil henstille til Formannskapet å bevirke at kommuneagronomen i samarbeid med Beiterådet tar en befaring langs Åsvegen for om mulig å finne ut hva som trengs av gjerder og ferister for å kunne holde beitedyra borte fra veien. Dette ansees nødvendig for at politivedtektenes §15 skal kunne overholdes. For øvrig er det også i dyreeiernes interesse at beitedyra kan holdes borte fra offentlig vei».*

Sauevaskeri

På et medlemsmøte i Herredshuset i Nannestad fredag 5. september 1969 ble det foreslått at Nannestad Saueavlslag skulle gå til innkjøp av et transportabelt sauevaskeri til bruk for å fjerne utøy på sauen. *«Thor Bjerkeg anbefalte at man kjøpte vaskeriet og søkte de enkelte instanser om tilskudd. Flere hadde ordet og støttet tiltaket. Odd Eik pekte på at det finnes sikkert lag som har rede på hva det koster å vaske en sau, og at tiltaket hadde svært mye for seg. Loyt Johnsen fortalte at flere lag hadde kjøpt vaskeri, men årsmeldinger har vist at det er vanskelig å få noen til å betjene vaskeriet. Han nevnte videre at NKF ullfondet ga tilskudd fra 70-75%. Vedtak: Styret sender henvendelse til firma Johs. Seim A/S, Voss, om å få opplysninger om vaskeriet og kostnader med vaskingen».*

På det samme møtet ble også opplegget for sankinga diskutert, med følgende referat:

«Sauesankingen - opplegg for høsten. Sankebasen Ole Fjeldberg sa at sankingen begynner 13.-14. september, men at for enkeltområder burde sankingen starte allerede 5.-6. september. Det ble en del prat om militær øvelsesskyting i området ved Kroktjern, Svartputt, Prestkonevannet og Råbjørn vestende. De siste informasjoner og detaljer ble gitt. Møtested: Nannestad almenningssag søndag 7/9 klokken 04.00 Loyt Johnsen undersøker om vegen er åpen. Det må skaffes to biler med en nettingbunt på hver».

Styret 1975:

Formann: Inger-Marie Karlsen
Styremedlemmer:
Ole Burås
Odd Ommundsen
Astrid Fjeld
Ole Fjeldberg

Styret 1976:

Formann: Inger-Marie Karlsen
Styremedlemmer:
Ole Burås
Astrid Fjeld
Sidsel Harang
Nils Fugleberg

Styret 1977:

Formann: Tor Stokstad
Styremedlemmer:
Ole Burås
Nils Fugleberg
Sidsel Harang
Asbjørn Fjeldberg

Styret 1978:

Formann: Tor Stokstad
Styremedlemmer:
Ole Burås
Nils Fugleberg
Sidsel Harang
Asbjørn Fjeldberg

Styret 1979:

Formann: Tor Stokstad
Styremedlemmer:
Ole Burås
Inger-Marie Karlsen
Nils Fugleberg
Sidsel Harang

Styret 1980:
Formann: Tor Stokstad
Styremedlemmer:
Olaf Røtterud
Astrid Fjeld
Inger-Marie Karlsen
Ole Burås

Styret 1981:
Formann: Tor Stokstad
Styremedlemmer:
Olaf Røtterud
Astrid Fjeld
Inger-Marie Karlsen
Ole Burås

Styret 1982:
Formann: Rhoar Lerberg
Styremedlemmer:
Arild Jahr
Astrid Fjeld
Inger-Marie Karlsen
Ole Burås

Styret 1983:
Formann: Rhoar Lerberg
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Asbjørn Fjeldberg
Arild Jahr
Astrid Fjeld

Styret 1984:
Formann: Rhoar Lerberg
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Asbjørn Fjeldberg
Arild Jahr
Astrid Fjeld

Sau som går igjen i skogen

Vi er alle kjent med at det av og til går igjen sauer på utmarksbeite utover høsten, og kanskje vinteren. Temaet ble tatt opp på et styremøte 29. november 1969, et år det antagelig var mange dyr ute på tidspunktet.

«Sak 29. Sau som går igjen i skogen. Fortsatt går mange sau igjen. Helikopter er brukt i letingen. I Bjerke er det kommet ned sau som antagelig er skutt på med salongrifle. Slike forhold skal meldes til lensmann, dyrlege og dyrevern. Styret vil understreke merkingen og behovet for bjeller på voksen sau. Både jegere og saueeiere kan gjøre mer for å få hjem sauene».

Tap på beite

I 1969 ble det store tap av dyr på utmarksbeite. Dette ble derfor et diskusjonstema året etter, og man vedtok følgende for å redusere tapene:

«Sak 2. Veterinærattest før slipping på fellesbeite.
Det er uten tvil behov for nøyere kontroll før slippingen i almenningen. 70 bortkomne sau i 1969 kunne antagelig vært redusert om man hadde vært nøyere med sleppinga. Vedtak: Laget går sterkt inn for at sauen blir sprøytet før slipping og at veterniærattest kan fremvises før slipping i almenningen. Holde et møte i kommunen i slutten av mars-begynnelsen av april med deltakelse av veterniærene. Invitere de andre lokallagene».

Hunder er trolig årsak til store deler av tapene på utmarksbeite. Dette lammet er imidlertid mest sannsynlig drept av gaupe.

Den 23. mars 1970 ble medlemmene invitert til et møte i kommunehuset. Arrangementet var et samarbeid mellom Nannestad Saueavlslag og jordstyret. Både distriktsveterinær Røgler og veterinær Støverud deltok.
Røgler tok for seg de ytre parasittene, og fortalte om sauekrabba, pelslusa og blålusa.
Støverud snakket om innvollssnyltere, og informerte om leveriktene, koksidiose og rundormene.

Sauefilm

På styremøtet hos Knut R. Hanssen 8. februar 1971 ble det vedtatt å lage en film om Nannestad Saueavlslags virksomhet, arbeidet med sauen, sankingen m.m. Manus og regi: Olaf Røtterud, idé og script: Ole Fjeldberg.

«Grenseløst» samarbeid

Samarbeid er et stikkord alle er kjent med og ser viktigheten av. Dette var da også tema under styremøtet hos Olaf Røtterud 29. mai 1972.
Det hadde den 21. februar samme år vært et fellesmøte med Gran, Lunner og Nannestad storfelag og Nannestad Saueavlslag hos Gunnar Vollaug om samarbeid under sankinga, som ble referert på styremøtet.

«Sak 1: Det ble drøftet muligheten av et bedre samarbeid mellom disse storfelag og sauavlslag i forbindelse med sankingen om høsten. Det ble lagt vekt på at det måtte merkes forskjellig farger for de ulike områdene for storfe. Fargen for øremerker i høyre øre skulle for Nannestad være rødt.
Herredsagronom Hognestad skulle skrive søknad til Mathiesen Eidsvold Værk angående kjøring på hans skogsveier under sankingen».

Bygdeutstilling

Det ble arrangert bygdeutstillinger, hvor også søyer ble bedømt. I dag kjenner vi bare kåring for værlam. Under en bygdeutstilling 9. oktober 1972 ble følgende resultat protokollført:

«Sak 2. Referert fra utstillingen i Nannestad 9/10. I alt 10 utstillere:

	Møtt	*1.pr.*	*2.pr*	*3.pr*
Klasse 3:	*30*	*19*	*10*	*1*
Klasse 4:	*25*	*6*	*12*	*7*
Til sammen:	*55*	*25*	*22*	*8*

Beste søye med lam, klasse 3: Kat. nr. 6, 6903 Kari, tilh. Ole Fjeldberg, 76,0 poeng, 1. pr. Kat. nr. 55, 369 Petra, tilh. Kr. Grøndahl, Sørumsand, 76,0 poeng, 1. pr. Gavepremie fra Nannestad jordstyre og…..
Beste gimmer med lam klasse 4: Kat. nr. 48, 7121, tilh. Astrid Fjeld, Maura, 71,0 poeng, 1. pr., gavepremie Nannestad sauavlslag.
Kåret værlam med høyeste poengsum: Kår. nr. 720091 tilh. Knut R. Hanssen, Nannestad, 32,5 poeng, gavepremie Maura kjøttforretning».

I referatet fra styremøtet 13. november hos Odd Ommundsen ble utstillingen evaluert, og man kom fram til at dette ville bli en fast utstilling.
«Sak 4: Utstilling
Oppslutningen om bygdeutstillingen tyder på at det kan bli en permanent utstilling i Nannestad. Foreslå for årsmøtet å velge en utstillingskomité. Styret bør søke de rette instanser om bidrag til permanente lemmer for bingene».
Den første utstilligskomiteen ble valgt på årsmøtet 2. desember 1972: Asrtid Fjeld, Knut R. Hanssen, Ole Burås, Nils C. Bjerke og Asbjørn Fjeldberg. Varamenn ble Karl Granås og Ole Fjeldberg.

10 med i sauekontrollen

I 1972 var 10 av medlemmene i Nannestad Saueavlslag medlemmer av sauekontrollen, og det ble trukket spesielt fram hvilke besetninger som hadde søyer med indeks over 120: Astrid Fjeld, søye nr. 7121, ind. 125 Asbjørn Fjeldberg, søye nr. 2003, ind. 121 og søye 2019, ind. 120, Knut R. Hanssen, søye nr. 7220, ind. 124, Odd Ommundsen, søye nr. 474, ind. 122, søye nr. 7115, ind. 123, søye nr. 2030, ind. 124 og søye nr. 2052, ind.124.

Til sammen 364 vinterfôra søyer var med i kontrollen. Gjennomsnittlig tilvekst pr. lam og dag i Nannestad var 269 gram, mens det i fylket var 217 gram.

Avlsarbeide

I takt med at transportmidlene ble bedre, ble mye av avlsarbeidet utført på fylkesplan, hvor mange av medlemmene i Nannestad har vært svært aktive. Første vær-ring i Akershus ble startet i 1970 med Hans Aasland, æresmedlem i Nannestad Saueavlslag, som fylkesformann. Det bør nevnes at mange av de beste avlsværene i fylket kom fra Nannestad.
Beste vær 1971: «Mjøsrugg», oppdretter Odd Ommundsen, indeks 123 p., 1972: «Prestegardsrugg», Knut R. Hanssen, 124 p., 1973: «Fjeldrugg», Astrid Fjeld, 125 p. og 1974: «Råbjørn», Ole Fjeldberg, 125 p.
I 1974 kom sauesykdommen mædi til fylket, Nannestad inkludert. Dette førte til strenge restriksjoner i 10 år, noe som satte avlsarbeidet i en vanskelig situasjon. Men i 1984 var det i gang igjen. I 1985 kom beste vær fra oppdretter Asbjørn Fjeldberg, indeks 122 p. og 229 p. Men også etter dette har mange av toppværene i fylket, fram til dags dato, kommet fra Nannestad, fra Dag Brovold, Asbjørn Fjeldberg, Rolf Finstad, Marianne Aas og Arne Ruud. Også én vær har kommet med på seminstasjonen på Staur, «Fjeldbjørn». Dette forteller om et aktivt avlsarbeide i Nannestad.

Semin for første gang

Under et medlemsmøte i Nannestad kommunehus 2. juli 1976 kom spørsmålet om kunstig sædoverføring opp for første gang. *«Sak 1: Kunstig sædoverføring på sau. Styret tar opp liste over dem som er interessert».*

Styret 1985:

Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Asbjørn Fjeldberg
Arild Jahr
Astrid Fjeld

Styret 1986:

Formann: Olaf Røtterud
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Astrid Fjeld
Arild Jahr
Asbjørn Fjeldberg

Styret 1987:

Formann: Arild Jahr
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Astrid Fjeld
Sidsel Sandberg
Solveig Westbye

Styret 1988:

Formann: Asbjørn Fjeldberg
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Sidsel Sandberg
Solveig Westbye
Arne Erpestad

Styret 1989:

Formann: Asbjørn Fjeldberg
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Sidsel Sandberg
Solveig Westbye
Arne Erpestad

Styret 1990:
Formann: Rolf Finstad
Styremedlemmer:
Lewi Eik
Solveig Westbye
Arne Erpestad
Asbjørn Fjeldberg

Styret 1991:
Formann: Rolf Finstad
Styremedlemmer:
Arne Erpestad
Asbjørn Fjeldberg
Knut. R. Hanssen
Dag Brovold

Styret 1992:
Formann: Rolf Finstad
Styremedlemmer:
Arne Erpestad
Asbjørn Fjeldberg
Knut R. Hanssen
Dag Brovold

Styret 1993:
Formann: Rolf Finstad
Styremedlemmer:
Arne Erpestad
Tor Knevelsrud
Asbjørn Fjeldberg
Dag Brovold

Styret 1994:
Formann: Rolf Finstad
Styremedlemmer:
Arne Erpestad
Tor Knevelsrud
Asbjørn Fjeldberg
Dag Brovold

Beiteprosjekt

På 80-tallet ble det gjennomført et beiteprosjekt kalt «Beitedyr i kulturlandskap» i regi av NLH. Ett av forsøksfeltene, hvor både sau, hest og storfe beitet, var på Langerud, og Olaf Røtterud og Asbjørn Fjeldberg fra Nannestad Saueavlslag deltok i prosjektet. Blant annet ble sauene veid annenhver uke.

Gjerdeprosjektet avsluttes

Den 7. februar 1980 var det et møte angående sperregjerdet langs Åsvegen. Til stede på jordstyrekontoret var fra Nannestad Saueavlslag: Tor Stokstad, Ole Burås og Olaf Røtterud. Fra Nannestad storfelag møtte: Hans Jakob Økern, Trygve Simonsen og Paust K. Løchen, samt herredsagronom Einar Nordengen.
«Møtet ble holdt for å diskutere opptak av et evnentuelt lån til foreløpig noe dekkning av utgifter vedr. gjerde langs Åsvegen. Lånet er det enighet om å forsøke å oppta i Nannestad Sparebank og det ble diskutert en avdrgastid på 10 år, men om vi kunne klare det på 5 år, så var det fint, for renteutgiftene er store. Det ble drøftet å søke om kommunal garanti».

Den 27. oktober 1981 skrev styret brev til Landbruksdepartementet, og erklærte gjerdeprosjektet for avsluttet.
Styret foreslo senere å innkreve en avgift pr. søye for slipping på beite i forbindelse med gjerdingen langs Åsvegen.
Styret har foreslått en avgift på kr. 5,- dette beregnet til dekking av vedlikehold av gjerdet og nedbetaling av lån m.m.».

Sauefellenes entré

På styremøtet hos Astrid Fjeld 26. juli 1983 kom for alvor sauefeller på programmet. F. Loyt Johnsen hadde ved flere anledninger tidligere etterlyst bruken av feller. Styret vedtok derfor en studietur til Vikersund, hvor man hadde prøvd ut bruken av feller.
«Befaring hos Truls Ruud, Vikersund, 1. august 1983.
Ble hyggelig mottatt. Ruud kjørte samtlige styremedlemmer rundt i beiteområdene der for å se på feller. Ikke alle var «fagmessig» utført, men prisnippet og effekten av fellene virket lovende. Over en middag på Hønefoss hadde styret «møte» ang. ny stasjonering av saltstein samt utarbeidelse av skriv - tegning av sauefeller. Vedtak: Saltsteiner stasjoneres hos Levi Eik. Arild Jahr utarbeider tegning– skriv angående feller og sender medlemmene».

Sankelaget

I 1964 ble det for første gang valgt en sankebas, og etter hvert utviklet et sankelag seg på papiret. I 2003 ble laget pålagt å registrere sankelaget i Brønnøysund for å kunne motta offentlig støtte til organisert beitebruk.
Det første registrerte styret besto av:
Leder: Arne Ruud
Styremedlemmer: Halvor Jahr og Torstein Haug.

Mædi til Akershus

Sauesykdommen mædi ble for første gang konstatert i Akershus i 1974.
I et medlemsbrev av 13. februar 1990, med referat fra årsmøtet, opplyses det at sauesykdommen igjen hadde kommet til fylket.
«Formann i Akershus Sauavlslag, Ø. Holmerud, orienterte om dette. Sykdommen er etter de omfattende undersøkelser som er foretatt, begrenset til en bestning. 34 dyr er smittet. Han minnet om at inkubasjonstid var opptil 10 år. Det ble derfor sterkt fremhevet at dyr eldre enn 6 år burde utrangeres. Han håpet videre at sperringen av fylket ville bli opphevet når denne besetningen var rein. Han kom også i sitt foredrag inn på omsetningssituasjonen av lam og sauekjøtt. Avlsarbeidet som gjøres i fylket var han også inne på, og i den forbindelse ble det nevnt at det var et håp om å få beholde i alle fall to værer i fylket fra besetningen av pelssau hos Semb på Frogner, hvor et prøveprosjekt med kunstig overføring av sæd fra svenske dyr er startet».

Ny veg over Romeriksåsen

I 1993 kom for alvor debatten i gang om en ny vegtrasé, riksveg 35, over Romeriksåsen, midt i beiteområdet fra Slettmoen til Grua på Lunner.
Det ble diskutert flere alternativer for hvor vegen skulle krysse Romeriksåsen. To alternativer ble stående igjen, sør eller nord for Leira. Til slutt gikk kommunestyret i Nannestad inn for den søndre traseen.
Vegen var i utgangspunktet planlagt uten sperregjerde for vilt og beitedyr.

Saueavlslaget har i flere år deltatt med utstilling under Nannestad-dagene. Her F. Loyt Johnsen (t.v.), og Asbjørn Fjeldberg i 1988.

Etter sterkt påtrykk fra både beitelag og viltinteresser, ble det satt opp viltgjerde med under– og overganger for beitedyr og vilt. I dag ser de fleste at et gjerde var helt nødvendig, og de som sto på for å få til dette skal ha ros for sitt engasjement og pågangsmot.
Vegen ble offisielt åpnet høsten 2003.

Jagende hund skutt

I 1995 var det store tap på utmarksbeite. Løse hunder var ansvarlig for store tapstall, spesielt sør i området. Etter at saueeiere i Holter fikk melding om at hunder jaget sauer rykket de ut med våpen, og lyktes å avlive én av to hunder som jaget. En ukes tid etter ble ytterligere to hunder påtruffet og overlevert politiet. Én av disse ble også avlivet.

Familiedager

Lørdag 5. august 1995 ble én av de mange familiedagene i saueavlslagets regi arrangert. Om lag 100 personer var samlet ved Låkesetra. På programmet sto blant annet oppdeling og grilling av lam, demonstrasjon av ull, og ikke minst varierte aktiviteter for store og små. Rømmegrøt sto også på menyen.

Skrapesjuken

I 1997 dukket flere tilfeller av skrapesjuken opp i Norge, men ingen i Akershus. Imidlertid ville man være føre var, og styret inviterte den 29. september til et informasjonsmøte i Nannestad kommunehus hvor blant andre distriktsveterinær Sverre Støverud informerte om bekjempelsesprogrammet som var satt i gang.
Senere dukket det opp noen sykdomstilfeller også i Akershus, men til nå har heldigvis ingen besetninger i Nannestad blitt rammet av skrapesjuken.

Styret 1995:

Formann: Asbjørn Fjeldberg
Styremedlemmer:
Arne Erpestad
Dag Brovold
Tor Knevelsrud
Vivi Lindholm

Styret 1996:

Formann: Vivi Lindholm
Styremedlemmer:
Lars Brustad
Dag Brovold
Magnar Haraldsen
Asbjørn Fjeldberg

Styret 1997:

Formann: Vivi Lindholm
Styremedlemmer:
Lars Brustad
Dag Brovold
Magnar Haraldsen
Asbjørn Fjeldberg

Styret 1998:

Formann: Vivi Lindholm
Styremedlemmer:
Lena Lunde Jahr
Dag Brovold
Elisabeth F. Myrtveit
Asbjørn Fjeldberg
Marianne Aas

Styret 1999:

Formann: Vivi Lindholm
Styremedlemmer:
Lena Lunde Jahr
Elisabeth Finstad
Trine Røtterud
Halvor Jahr
Marianne Aas

Styret 2000:
Formann: Vivi Lindholm
Styremedlemmer:
Halvor Jahr
Elisabeth Finstad
Trine Røtterud
Lewi Eik

Styret 2001:
Formann: Bjørn Røtterud
Styremedlemmer:
Halvor Jahr
Elisabeth Finstad
Marianne Aas
Lewi Eik

Styret 2002:
Formann: Bjørn Røtterud
Styremedlemmer:
Rosa Haraldsen
Lars Brustad
Marianne Aas
Lewi Eik

Styret 2003
Formann: Bjørn Røtterud
Styremedlemmer:
Rosa Haraldsen
Lars Brustad
Marianne Aas
Magnar Haraldsen

Styret 2004
Formann: Bjørn Røtterud
Styremedlemmer:
Dag Brovold
Gry Røhme
Knut Austad
Magnar Haraldsen

Nannestad-dagene

Laget hadde i mange år utstilling under Nannestad-dagene. Imidlertid kom det blant annet restriksjoner i forbindelse med å ha dyr på utstillinger i samband med skrapesjukeprogrammet. De senere åra har ikke laget vært representert.

45-årsjubileum

I 1999 var det 45 år siden laget ble stiftet, og dette ble markert med en jubileumsfest på Bygdehuset i Nannestad. Blant gjestene var flere av våre nabolokallag. Asbjørn Fjeldberg og Olaf Røtterud ble begge tildelt æresmedlemskap for sitt arbeide for sauen og laget.

Asbjørn Fjeldberg (t.v.) og Olaf Røtterud ble æresmedlemmer i 1999. Her sammen med leder Vivi Lindholm.

NSGs første generalsekretær

F. Loyt Johnsen

F. Loyt Johnsen, medlem av Nannestad Saueavlslag, var den første generalsekretæren i Norsk sau– og geitalslag. Han var lagets og styrets sekretær fra starten 12. mars 1947, og ble ansatt fast som generalsekretær samme høst. Denne stillingen hadde han til han gikk av med pensjon i 1983. Johnsen engasjerte seg sterkt i å utnytte utmarksbeitene, og så dette som en stor og viktig ressurs for småfeholderne. Han sto også bak initiativet til at man i perioden 1975 til 1977 gjennomførte en utreding av utmarksressursene i Norge. Han var også «Sau og Geits» far - medlemsbladet som NSG fortsatt utgir.

F. Loyt Johnsen ble i 1984 tildelt Kongens fortjenstmedalje i gull for samfunnsgagnlig arbeid. Men hans engasjement stanset ikke her. Helt fram til sin død i 1997 engasjerte han seg sterkt i beitesaken. I forbindelse med rovdyrmeldinga i 1996 skrev han og trykket et hefte han kalte «Rovdyr eller matproduksjon og friluftsaktiviteter i utmarkene». Heftet, på 20 sider A4, ble overlevert til samtlige stortingsrepresentanter før meldinga skulle behandles.

NSGs første kvinnelige ordfører

Vivi Lindholm

Vivi Lindholm er den første kvinnelige ordføreren i NSG's representantskap. Hun har vært tillitsvalgt i NSG siden 1993, og kom som leder av Akershus sau– og geitalslag inn i representantskapet i NSG i 1998, for så og bli valgt til ordfører i 2001. Vivi driver Skefilstad gård i Nannestad, med 180 daa dyrket mark og om lag 100 vinterfôra sauer. Hun har vært medlem av styret i Nannestad Saueavlslag i seks år, fem av dem som leder.

Utmerkelser

Æresmedlemmer:
1960: Hans Aasland
1975: Klara og Ole Fjeldberg
1999: Olaf Røtterud
Asbjørn Fjeldberg

1964: Klara og Ole Fjeldberg ble tildelt Foreningen for dyrenes beskyttelses hedersgave.